

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8101/2022
28.08.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца „Комерцијална банка“ АД Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ... против тужених АА и ББ, обојица из ..., чији је пуномоћник Владимир Илић адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2394/21 од 15.03.2022. године, у седници одржаној 28.08.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2394/21 од 15.03.2022. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу П 13/21 од 10.06.2021. године укинута је решење о извршењу Основног суда у Великом Градишту Ив 10/15 од 02.02.2015. године којим су обавезани тужени да тужиоцу у року од три дана од пријема решења солидарно исплате потраживање у износу од 7.562.368,66 динара са законском затезном каматом обрачунатом по стопи на начин како је то одређено Законом о затезној камати и то на износ од 4.843.034,00 динара почев од 31.12.2014. године па до коначне исплате и у делу којим су одмерени трошкови извршења и обавезан тужилац да на име трошкова парничног поступка исплати туженима износ од по 458.153,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2394/21 од 15.03.2022. године, преинечена је првостепена пресуда тако да је одлучено да остаје на снази у целини решење о извршењу Основног суда у Великом Градишту Ив 10/15 од 02.02.2015. године којим су обавезани извршни дужници, а сада тужени да извршном повериоцу, сада тужиоцу солидарно исплате потраживање у износу од 7.562.368,66 динара са законском затезном каматом обрачунатој по стопи на начин како је одређено Законом о затезној камати и то на износ од 4.843.034,00 динара почев од 31.12.2014. године па до коначне исплате као и ради наплате трошкова извршења у висини од 116.611,00 динара и обавезани тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате као солидарно дужници укупан износ од 716.917,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредби члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) па је оценио да је ревизија тужених дозвољена и основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као извршни поверилац ради наплате дуга из уговора о кредиту од 13.07.2006. године поднео предлог за извршење против, између осталог и овде тужених, као извршних дужника на основу ког предлога је суд решењем о извршењу Ив 10/15 од 02.02.2015. године одредио предложено извршење. Против овог решења извршни дужници су изјавили приговоре због чега је решење о извршењу стављено ван снаге и укинута спроведене извршне радње у односу на извршне дужнике, овде тужене и одређено да се поступак настави поводом приговора против платног налога.

Тужилац банка је 13.07.2006. године са ВВ као корисником закључила уговор о дугорочном динарском кредиту у износу од 40.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС у време пуштања кредита. Средства кредита обезбеђена су тако што је 10% од износа обезбедила банка а преостала средства Република Србија, Министарство за пољопривреду, шумарство и водопривреду. Чланом 5. уговора корисник кредита се обавезао да на име обезбеђења наплате доспелих потраживања по том уговору поред сопствених бланко потписаних меница преда и бланко менице, по једну за сваког повериоца потписане од стране солидарних јемаца овде тужених. Поступајући у складу са овом уговорном одредбом тужени су издали менице које су потписали на месту трасанта, унели адресу, ЈМБГ и број личне карте док су остали подаци који се односе на датум издавања, доспећа и износ меничног дуга попуњени од стране тужиоца. Након закљученог уговора о кредиту тужени су са Комерцијалном банком, Републиком Србијом, Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде и Гаранцијским фондом закључили уговоре о јемству 18.07.2006. године којима су се обавезали да ће на први позив повериоца као солидарни дужници и јемци платци уредно испунити повериоцима доспела, а ненаплаћена потраживања према дужнику из уговора о кредиту и уговора о издавању гаранције са свим изменама ових уговора и по свим обавезама јемаца уговора као дужник, те су се јемци обавезали да на дан закључења овог уговора предају повериоцима три бланко потписане и оверене сопствене менице, по једну за сваког повериоца са овлашћењем да наведени повериоци исте могу попуњити као менице са доспећем по виђању и клаузулом без протеста и поднети на наплату. У складу са уговором обавезом тужени су издали три бланко менице и дали меничне изјаве за сваку од меница.

Тужилац је 24.11.2014. године сачинио опомену пред утужење у којој је констатовано да на дан 18.11.2014. године доспели, а неплаћени дуг по уговору о кредиту износи 62.103,48 евра и да овде тужени, као солидарни јемци имају обавезу да

у року од 30 дана од пријема опомене измире наведени дуг у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате, а да ће у супротном банка активирати све расположиве мере предвиђене актима банке.

Према уговору о регулисању међусобних односа у реализацији Програма дугорочног кредитирања регистрованих пољопривредних газдинстава закљученим 07.02.2005. године између тужиоца, Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Гаранцијског фонда, између осталог, у члану 7. тачка 14. регулисано је да ће уколико корисник кредита не изврши плаћање доспелих обавеза или се стекну други услови за доспеће или раскид уговора о кредиту банка покренути поступак принудне наплате доспелих потраживања банке, министарства и фонда реализацијом инструмента обезбеђења.

Висина потраживања банке из уговора о кредиту утврђена је налазом и мишљењем вештака економско финансијске струке које на дан 31.12.2014. године износи 7.562.368,66 динара од чега је доспела, а неисплаћена главница на дан 31.12.2014. године 4.843.034,00 динара док је остали износ обрачуната затезна камата.

На основу овако утврђеног чињеничног стања и чињенице да тужилац није доставио исправе на којима заснива свој захтев у оригиналу већ у фотокопији и преписима чија је аутентичност оспорена од стране тужених, првостепени суд је с позибом на одредбу члана 100. став 3. ЗПП оценио да тужилац није доказао своје потраживање због чега је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је оценио да првостепени суд није правилно применио одредбу члана 100. став 3. ЗПП на коју се позвао јер решењем није наложио тужиоцу да поднесе исправу у изворнику, нити је пак решењем одредио рок у коме је тужилац био дужан да поднесе исправе у изворнику или овереном препису због чега је сматрао да првостепени суд приликом доношења побијане пресуде не само да није правилно применио одредбе Закона о облигационим односима, већ ни одредбу члана 100. став 3. ЗПП на којој одредби је засновао побијану одлуку. Надаље је другостепени суд сматрао да првостепени суд приликом доношења побијане пресуде није правилно применио одредбу члана 231. ЗПП јер није са довољно пажње ценио да поред издатих меница у овој правној ствари неспорно постоји закључен уговор о дугорочном динарском кредиту као и уговори о јемству у циљу обезбеђења уредне отплате кредита јер у ситуацији када постоји обавеза тужених као јемаца платца по уговору о јемству, терет доказивања да не постоји дуг је на туженима а не на тужиоцу како то погрешно закључује првостепени суд и због чега је примењујући правило о терету доказивања другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одржао на снази решење о извршењу у целости сматрајући да су тужени као јемци платци у обавези да банци плате неплаћени део кредита.

Врховни суд сматра да се основано ревизијом указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1., у вези члана 100. став 3. и 231. ЗПП која је утицала на правилност утврђеног чињеничног стања због чега се не може оценити правилност примене материјалног права.

Наиме, другостепени суд одлуку о основаности захтева тужиоца за исплату доспелих обавеза главног дужника из уговора о кредиту заснива за чињеници да су тужени са банком, Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и Гаранцијским фондом закључили уговоре о јемству којим су се обавезали да за обавезу дужника из уговора о кредиту одговарају као јемци платци по ком основу су и издали бланко менице и по ком основу су у обавези да тужиоцу исплате неплаћене а доспеле обавезе из уговора о кредиту. О постојању обавезе тужених другостепени суд закључује другачијом применом правила о терету доказивања сматрајући да је на туженима терет оспоравања потраживања тужиоца из приложених исправа (менице и уговори о јемству) пошто се оно заснива на извршењу обавезе из уговора о јемству. Поред тога другостепени суд сматра да првостепени суд није правилно применио ни одредбу члана 100. став 3. ЗПП јер није наложио достављање исправе у изворнику на којој одредби је засновао своју одлуку. Поступајући на овај начин другостепени суд је утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврђено у првостепеном поступку а да у ту сврху није заказао расправу и одлучио о жалби и захтевима странака (члан 383. став 4. ЗПП). Како је другостепени суд без одржавања расправе другачије оценио доказе и другачије применио правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП, то је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка на коју се основано указује ревизијом и због чега чињенично стање није правилно утврђено што за последицу има да се не може оценити ни правилност примене материјалног права.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка па ће ако нађе да ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се поново изведу већ изведени докази у складу са овлашћењима из члана 383. став 3. и 4. ЗПП заказати расправу пред другостепеним судом на којој ће поновним извођењем доказа и правилном оценом истих одлучити о жалби и тужбеном захтеву тужиоца правилном применом одредби члана 1004. Закона о облигационим односима пошто тужилац захтев за враћање дуга заснива не само на исплати менице већ и на извршењу обавезе из уговору о јемству према банци на коју су остали учесници уговорног односа пренели овлашћење за покретање поступка принудне наплате потраживања који је банка и покренула подношењем предлога за извршење којим је започета конкретна парница.

Са изнетих разлога применом одредбе члана 415. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић